

เรื่อง เกล็ดมังกร

รายละเอียด

เกล็ดมังกร ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dischidia minor* (Vahl) Merr. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Dischidia nummularia* R. Br.) จัดอยู่ในวงศ์ตีนเป็ด (APOCYNACEAE) และอยู่ในวงศ์ย่อยนมตำเลีย (ASCLEPIADOIDEAE - ASCLEPIADACEAE)

สมุนไพรเกล็ดมังกร มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า กะปอดไม้ (เชียงใหม่-ชุมพร), อีแปะ (จันทบุรี), กระดุมเสื่อ เกล็ดลิ้น (ชัยภูมิ, อุบลราชธานี), หญ้าเกล็ดลิ้น (ชลบุรี), เบี้ยไม้ กับม้ามลม (ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ), เกล็ดมังกร เบี้ย (ภาคกลาง), ปีติ (มลายู-นราธิวาส) เป็นต้น

ลักษณะของเกล็ดมังกร

ต้นเกล็ดมังกร จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุกที่มีลำต้นพันหรือเลื้อยเกาะยึดไปตามต้นไม้อื่น ๆ ย้อยห้อยเป็นสายลงมา ยาวประมาณ 10-50 เซนติเมตร มีรากตามลำต้น ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาวเหมือนน้ำมัน ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด เป็นพรรณไม้ที่มักพบขึ้นตามบริเวณป่าเบญจพรรณหรือตามป่าทั่วไป มีเขตการกระจาย

ยพันธุ์อยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ในต่างประเทศพบได้ที่มาเลเซีย

ใบเกล็ดมังกร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเป็นคู่ตรงข้ามกัน ลักษณะของใบเป็นรูปกลมหรือรูปวงรีแกมรูปโล่ ขนาดเล็ก ปลายใบแหลมเป็นติ่งขนาดเล็ก โคนใบแหลม-มน ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 4-8 มิลลิเมตร และยาวประมาณ 4-11 มิลลิเมตร ผิวใบเกลี้ยง เนื้อใบหนา ก้านใบสั้น ยาวได้เพียง 1-2 มิลลิเมตร ยอดอ่อนและใบอ่อนมีขนขึ้นประปราย

ดอกเกล็ดมังกร ออกดอกเป็นช่อกระจุกสั้น ๆ ตามซอกใบ ดอกย่อยมีขนาดเล็ก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีสมมาตรตามรัศมี กลีบเลี้ยงดอกมี 5 กลีบ เป็นสีเขียว มีขนาดกว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร และยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ส่วนกลีบดอกจะมี 5 กลีบ กลีบดอกเป็นสีขาวแกมเหลืองหรือเป็นสีเขียว โคนกลีบดอกเชื่อมติดกัน เป็นรูปคนโท ส่วนที่เป็นหลอดมีความยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร และส่วนที่เป็นพูมีความกว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร และยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีรยางค์เป็นรูปมงกุฎ 5 อัน แต่ละอันแยกเป็น 2 พู เกสรเพศผู้มี 5 อัน และเกสรเพศเมียมี 1 อัน รังไข่ 2 อัน รังไข่จะอยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง และมีอวุลจำนวนมาก ติดตามแนวตะเข็บ มีก้านเกสรเพศเมีย 2 อัน และยอดเกสรเพศเมีย 1 อัน ออกดอกในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม

ผลเกล็ดมังกร ผลมีลักษณะเป็นฝักรูปดาบแกมขอบขนาน โคนเล็กนอย ยาวได้ประมาณ 5-7 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 3-5 เซนติเมตร บริเวณเหนือจุดกึ่งกลางแหลมเรียวเป็นจะงอย ใต้จุดกึ่งกลางนั้นมีลักษณะเป็นรูปรีเบี้ยว แตกตะเข็บเดี่ยว ภายในฝักมีเมล็ดลักษณะแบนจำนวนมาก ที่ปลายเมล็ดมีขนเป็นพู่หรือกระจุกขนสีขาวคล้ายเส้นไหม

สรรพคุณของเกล็ดมังกร

- ตำรายาไทยจะใช้ทั้งต้นเป็นยาถอนพิษไข้ พิษไข้กาฬ (ไข้ที่มีตุ่มที่ผิวหนัง ตุ่มอาจมีสีดำ) (ทั้งต้น)
- ทั้งต้นใช้เป็นยาแก้พิษตานซาง (โรคพยาธิในเด็กที่มีอาการเบื่ออาหาร ไม่ค่อยทานอาหาร อ่อนเพลีย พุงโรกันปอด ผอมแห้ง ชูบซืด ท้องเดิน ตกใจง่าย อุจจาระผิดปกติ อาจมีกลิ่นคาวจัด และชอบกินอาหารคาว) (ทั้งต้น)
- ยาสมุนไพรพื้นบ้านจังหวัดอุบลราชธานีจะใช้ทั้งต้นเกล็ดมังกรเข้ายาแก้โรคตับพิการ (ทั้งต้น)
- ใบสดของต้นเกล็ดมังกรนำมาตำให้ละเอียดแล้วใช้เป็นยาพอกบริเวณที่เป็นแผลพุพอง (ใบสด)
- ลำต้นใช้เป็นยาแก้ไอเสบและปวดบวม (ลำต้น)
- ทั้งต้นใช้เป็นยาแก้พิษจากแมลงสัตว์กัดต่อย (ทั้งต้น)

คำสำคัญ : เกล็ดมังกร

ที่มา : <https://medthai.com/>

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-05-18

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1569&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology